

ปัจจัยของการบริหารและพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน : กรณีศึกษา
 โครงการห้องเรียนทดลองภาษาจีนหลักสูตรระยะสั้นเพื่อจัดตั้งสถาบันภาษา
 Factors in the Management and Development of Chinese Language Teaching
 Curriculum: A Case Study of a Short-Term Chinese Pilot Classroom Project for
 the Establishment of a Language Institute

เทพี แซ่มัด

วิทยาลัยจีนศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Email: thephi.hcu@gmail.com

บทคัดย่อ

ความสำคัญของภาษาจีนจัดเป็นอีกหนึ่งภาษาที่มีความสำคัญและผู้คนใช้มากทีสุดเป็นอันดับต้นๆของโลก และกำลังเป็นภาษาที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน ทางมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ร่วมกับมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จึงมีแนวคิดจัดทำโครงการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการเผยแพร่ภาษาจีนและจัดตั้ง “สถาบันภาษาและวัฒนธรรมจีน” ในอนาคต เพื่อพัฒนาทักษะภาษาจีนของเยาวชนไทยให้สามารถสื่อสารภาษาจีนและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทางโครงการมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่เหมาะสม หาวิธีแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนแบบเชิงรุกในรูปแบบต่างๆ โดยมีการกำหนดระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรในระยะสั้น พร้อมกับเนื้อหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่ต้องใช้สภาพการณ์ในสังคมปัจจุบัน โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนคนไทยที่อยู่ในวัยเรียน วัยทำงานที่มีความต้องการและพร้อมที่จะเรียนรู้พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนไปด้วยกันเพื่อประโยชน์พื้นฐานต่ออาชีพการงานในองค์กรและเพื่อพัฒนาสังคมในหลายๆด้านที่เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการรองรับกับสาขา หน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องใช้ภาษาจีนในโอกาสต่างๆ

จากการที่โครงการได้วางรูปแบบและแบบแผนในการทำการทดลองห้องเรียนทั้ง 3 ระยะ ดังนี้ ในระยะที่ 1 ศึกษาการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านแอปพลิเคชันเป็นส่วนใหญ่ ระยะที่ 2 การเรียนภาษาจีนแบบเชิงรุก เน้นการสื่อสารด้านการพูด โดยการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การจำลองสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้พูดได้ตอบโต้ และระยะที่ 3 การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ไปใช้ทักษะที่ฝึกฝนภาษาจีนมาไปใช้จริงในประเทศจีนพร้อมทั้งสนับสนุนส่งเสริมความรู้ความสามารถในการใช้แอปพลิเคชันต่างๆที่ทางประเทศจีนต้องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันของคนจีนยุคใหม่

ด้วยในผลการศึกษาตลอดระยะหลักสูตรการทดลองของโครงการนี้ เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ที่ได้เข้าร่วมโครงการจากผลตอบรับ จากแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมิน การบันทึกผลงานและการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาประมวลเชิงคุณภาพและปริมาณก่อกำกับการวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญด้านต่างๆที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุถึงจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ สรุปได้ว่าเป็นที่น่าพึงพอใจและสัมฤทธิ์ผลด้านการเรียนการสอนทั้งจากผู้เรียนและทีมจัดตั้งหลักสูตร อีกทั้งทีมงานการบริหารหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญอีกปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งการเห็นแนวทางการพัฒนาและวิธีการแก้ปัญหาการจัดทำหลักสูตรเพื่อที่จะทำให้สามารถก่อตั้งสถาบัน

ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพต่อไปได้ในอนาคต นอกจากนี้แล้วการเข้าร่วมโครงการทดลองห้องเรียนภาษาจีนเห็นได้ว่าอาสาสมัครชาวจีนที่เข้าร่วมโครงการเพื่อสนับสนุนพัฒนาให้ผู้เรียนพูดภาษาจีนได้ด้นั้นอันเป็นผลกระทบอันดีในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีทั้ง ด้านวัฒนธรรม ด้านมิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีนอีกด้วย

คำสำคัญ : การเรียนการสอนภาษาจีน การบริหารหลักสูตร การเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

Chinese is one of the most widely spoken and influential languages in the world, gaining increasing global importance. In response, Huachiew Chalermprakiet University, in collaboration with the Siam Commercial Bank Foundation, initiated a pilot project to promote Chinese language learning and to lay the groundwork for establishing a future "Chinese Language and Culture Institute." The project aims to enhance Thai youths' Chinese communication skills for daily life and professional use through a short-term, activity-based curriculum aligned with modern social contexts.

The curriculum was implemented in three phases: (1) self-directed learning through mobile applications, (2) active learning focused on speaking skills through interactive activities and real-life simulations, and (3) applying language skills in real contexts, including in-country practice in China and the use of Chinese digital tools.

Evaluation based on interviews, questionnaires, assessments, and performance documentation—analyzed both qualitatively and quantitatively—demonstrated that the project successfully met its educational goals. Both learners and the curriculum team expressed high levels of satisfaction. A key factor in this success was the strong curriculum management team, which effectively identified challenges and strategies for future improvement. Additionally, the involvement of Chinese volunteers enhanced students' speaking abilities and strengthened cultural and diplomatic ties between Thailand and China.

Keywords: Chinese language teaching, curriculum management, active learning

บทนำ

ภาษาจีนเป็นอีกภาษาหนึ่งในภูมิภาคเอเชียที่ได้รับความนิยมและผู้คนที่ใช้ภาษานี้มากเป็นอันดับต้นๆ ในขณะเดียวกันในสาขาอาชีพต่างๆ ที่มีความจำเป็นต้องติดต่อทำธุรกรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านการการค้า ธุรกิจ การติดต่อสื่อสาร การท่องเที่ยวกับจีน และองค์กรหน่วยงานของไทยที่ต้องใช้ติดต่อกับชาวจีน ดังนั้น การใช้ภาษาจีนในการติดต่อจึงมีความสำคัญที่ผู้ใหญ่วัยทำงานจะต้องใช้สื่อสาร ในขณะที่คนวัยทำงานต้องการใช้ภาษาจีนจำเป็นต้องฝึกฝน เพิ่มเติมทักษะด้านภาษาจำเป็นต้องเรียนเพิ่มเติม แต่มีเวลาในการเรียนแบบหลักสูตรระยะยาวคงเป็นเรื่องที่น่าลำบาก ทางมูลนิธิสยามกัมมาจลร่วมกับมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จึงมีแนวทางในการส่งเสริมและช่วยผลักดันเพื่อให้คนวัยทำงานได้มีหลักสูตรระยะสั้นและเพื่อตอบโจทย์การใช้ภาษาจีนในการสื่อสารได้จริงและมี

ประสิทธิภาพจึงเห็นความจำเป็นและพร้อมสร้างหลักสูตรที่มีสมรรถภาพพร้อมใช้งานเพื่อการอาชีพและตอบโจทย์ให้เยาวชน คนวัยทำงานและผู้สนใจภาษาจีนมาเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเพื่อทำการทดลองเพื่อหาผลลัพธ์ที่ดีในการจัดตั้งสถาบันการสอนภาษาจีนโดยมีทีมงานฝ่ายบริหารที่มีคุณสมบัติ คุณภาพความพร้อม ที่จะดูแลบริหารงาน อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อสร้างหลักสูตรระยะเวลาสั้นๆ แต่ได้ประสิทธิผลที่สุดในการจัดทำการเรียนการสอนภาษาจีนที่ผู้เรียนได้ประโยชน์และการสื่อสารภาษาจีนได้ในสถานการณ์จริง พร้อมกับการเรียนรู้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ วิทยาการ เทคโนโลยี แอปพลิเคชันต่างๆที่เอื้ออำนวยทั้งด้านการเรียนรู้และนำไปใช้ได้สถานการณ์ต่างๆในชีวิตประจำวัน

ปัญหาช่องว่างที่ทำให้เริ่มการจัดการทำโครงการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการใช้ภาษาจีน เพื่อการติดต่อสื่อสารในโอกาสต่างๆ ทั้งด้านสาขาอาชีพที่พร้อมจะรองรับความจำเป็นและเห็นประโยชน์ที่ต้องใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารแก้ปัญหาให้กับการเรียนการสอนสำหรับคนในวัยทำงานที่อยากเรียนภาษาจีนแต่มีเวลาไม่มาก เนื่องจากหลักสูตรส่วนใหญ่ นอกจากจะเป็นหลักสูตรระยะยาวแล้ว ยังพบปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนที่แม้เรียนภาษาจีนมานานแล้วหรือมีระดับความรู้ภาษาจีนอยู่แล้ว แต่ไม่มีโอกาสในการสื่อสาร หรือเวทีที่เน้นพัฒนาทักษะการพูดสื่อสารภาษาจีนที่มากพอ มีกิจกรรมที่กระตุ้นและดึงทักษะความรู้ความสามารถภาษาจีนมาประยุกต์ใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่างๆในชีวิตประจำวัน ที่พร้อมตอบโต้เป็นภาษาจีนได้อย่างมั่นใจและเป็นธรรมชาติ

ดังนั้นทางมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ทำความร่วมมือกับมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด มหาชน ได้ดำเนินการโครงการก่อตั้งสถาบันภาษาและวัฒนธรรมจีน เพื่อก่อตั้งสถาบันที่มีเป้าหมายในการพัฒนาทักษะภาษาจีนของคนรุ่นใหม่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยและคนจีนในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งปัจจุบันกำลังศึกษาและการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ของสถาบันในระยะต่อไป พร้อมกับเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนในการร่วมจัดทำหลักสูตรอีกทั้งร่วมเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นเพื่อร่วมออกแบบหลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนและมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้สอนในชั้นเรียนโดยมีการวางแผนจัดการเรียนการสอน เป็น3ช่วง เพื่อหาข้อสรุปและผลลัพธ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดแบ่งระยะการทดลองไว้ดังนี้

ช่วงระยะที่1 ศึกษาลักษณะการบริหารงานและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เรียนรู้ด้วยตนเองจากแอปพลิเคชัน hello Chinese ที่เป็นตัวช่วยในการเรียนภาษาจีน เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนภาษาจีน และสัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาภาษาจีนในทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียนเป็นอย่างไรบ้างหลังจากจบโครงการระยะนี้ โดยมีเกณฑ์การวัดผลเพื่อทราบความสามารถการใช้ทักษะภาษาจีนที่มีมาตรฐาน โดยใช้ผลสำรวจจาก กิจกรรมที่เข้าร่วม ระยะเวลาที่เข้าร่วมชั้น คณะกรรมการทดสอบวัดความรู้ทุกๆบทเรียนก่อนและหลังเรียน การใช้เกณฑ์วัดระดับภาษาจีนมาตรฐาน(HSK) การสำรวจความคิดเห็นจากผู้เรียนและผู้สอน การวิเคราะห์ถึงลักษณะการบริหารรูปแบบการเรียนการสอน การจัดการ กิจกรรมภายในโครงการนี้มีผลตอบสนองและผลสรุปอย่างไรบ้าง

ช่วงระยะที่ 2 เป็นการจัดการเรียนแบบเชิงรุก โดยเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและปฏิบัติการเป็นส่วนมาก ด้วยรูปแบบการบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญที่กำหนดทิศทางให้การเรียนแบบเน้นทำกิจกรรมนี้ เกิดสัมฤทธิ์ผลในการใช้ภาษาจีนได้จริง จากการจำลองสถานการณ์ต่างๆในชีวิตประจำวัน การทำธุรกรรมต่างๆ การใช้ชีวิตได้ในต่างแดนที่ต้องใช้ภาษาจีน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จาก

โครงการระยะที่2นี้ ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนและรูปแบบการบริหารหลักสูตร และการใช้เกณฑ์ประเมินวัดผล มาตรฐานของการวัดระดับมาตรฐานภาษาจีน(HSK) ผู้เรียน เพื่อทราบถึงการพัฒนาทักษะทางภาษาจีน การสำรวจความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอน อาสาสมัครที่เป็นเจ้าของภาษา เพื่อทราบถึงข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาปรับปรุง รูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ช่วงระยะที่3 เป็นการจัดการเรียนแบบผสมผสาน ไปศึกษาสถานที่จริง การสนับสนุนกลุ่มผู้เรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้งระยะแรกและระยะ2 ได้ไปศึกษาต่อ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีนกับเจ้าของภาษาและดำเนินการใช้ชีวิต สังคมจีนสมัยใหม่ด้วยการ ใช้แอปพลิเคชัน สิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภคที่ปัจจุบันสังคมชาวจีนจำเป็นต้องใช้ ในชีวิตประจำวัน การออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้เป็นความร่วมมือกับหน่วยงานอุดมศึกษาจากทางมหาวิทยาลัยอุ จีว เมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี

โครงการมีความมุ่งหมายและมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนอย่างมีชีวิตชีวาเพื่อพัฒนาทักษะการพูด ภาษาจีนได้อย่างสัมฤทธิ์ผล สืบเนื่องด้วยเพื่อพัฒนาหลักสูตรร่วมกันโดยสามารถนำการวิจัยมาพัฒนาหลักสูตรและ การบริหารการจัดการให้สัมฤทธิ์ผล ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการใช้ภาษาจีนกลางสื่อสารในระดับชีวิตประจำวันได้ มีความสามารถในการโต้ตอบกับเจ้าของภาษาที่เป็นชาวจีนได้ถูกต้องเพื่อการสื่อสารได้ในโอกาสต่างๆ จนกระทั่ง สามารถนำภาษาจีนมาประยุกต์ใช้ได้ตามสถานการณ์ต่างๆ ในสาขาอาชีพ งานบริการและงานในองค์กรที่เกี่ยวข้องที่ ต้องใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร การใช้ภาษาจีนในรูปแบบกิจกรรมทางสังคม งานบันเทิง การท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสาร ที่เป็นภาษาจีน จนกระทั่งเป็นส่วนหนึ่งของการเผยแพร่วัฒนธรรมความเป็นจีนยุคใหม่ พร้อมทั้งได้สัมผัสประสบการณ์ จริงในสถานที่จริงได้ในระยะที่3ที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตจริง ณ ประเทศจีนและสามารถใช้ทักษะความสามารถที่ได้ฝึกฝน เรียนรู้มาปรับใช้ในสถานการณ์จริงจากเจ้าของภาษาเพื่อพัฒนาความสามารถการสื่อสารภาษาจีนการปรับตัวและใช้ ชีวิตในรูปแบบสังคมจีนได้อย่างมั่นใจและเป็นธรรมชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่สำคัญของทีมผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน ในกระบวนการบริหารหลักสูตรภาษาจีน ระยะสั้น
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพกับทฤษฎีที่ใช้ในการเรียนภาษาจีน
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในหลักสูตรที่เน้นการฟัง-พูด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและผสมผสาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงในแต่ละบทบาททั้ง3 บทบาทคือ บทบาททีมบริหาร ทีมวิชาการหรือผู้สอนและทีมผู้เรียนหรือผู้เข้าร่วมโครงการ โดยใช้หลักการการบริหาร จัดการเรียนการสอนภาษาจีนในหลักสูตรระยะสั้น การเรียนการสอนในรูปแบบเชิงรุกที่ส่งเสริมการทำกิจกรรม การ สร้างสถานการณ์จำลอง และรูปแบบต่างๆเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาจีนได้อย่างมั่นใจ และเป็นธรรมชาติ ดังนั้นกระบวนการวิจัยนี้จึงถูกออกแบบให้สอดคล้องกับลักษณะของปัญหาและบริบทของการ เรียนรู้ เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึก และสะท้อนให้เห็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ต่อไปได้ บทบาทที่สำคัญในระหว่างการจัดทำการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัยในกระบวนการนี้ ผู้มีบทบาทสำคัญหลัก คือทีมบริหารหลักสูตร ซึ่งมีหน้าที่กำหนด วิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อการสนับสนุนทำการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และประสานงานให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่าง

ราบรื่นและมีคุณภาพ โดยจัดแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน เช่น ทีมวิชาการและผู้สอนทำหน้าที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย เน้นการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ส่วนทีมผู้เรียนมีบทบาทหลักเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในทุกกระบวนการเรียนรู้ และบทบาทที่จะเพิ่มเติมทำให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น คือทีมงานฝ่ายสนับสนุนที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จอย่างรอบด้าน

1. บทบาทผู้บริหาร ผู้บริหารหลักสูตรมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง วางแผน และสนับสนุนให้การดำเนินโครงการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหน้าที่หลักประกอบด้วย:

1.1. วางแผนและออกแบบโครงสร้างหลักสูตร ผู้บริหารต้องวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน และกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ชัดเจน สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน และเน้นทักษะการพูดเป็นหลัก พร้อมออกแบบแผนการเรียนรู้ในเชิงระบบ

1.2. จัดสรรทรัพยากรและบุคลากรอย่างเหมาะสม มีหน้าที่จัดหาผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาจีน รวมถึงเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่เรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก

1.3. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของคณาจารย์ ผู้บริหารควรจัดอบรมหรือเวิร์กช็อปให้ครูผู้สอนมีโอกาสพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน โดยเฉพาะด้านกิจกรรม การประเมินผล และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

1.4. ประเมินผลและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ต้องมีระบบติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงการเก็บข้อมูลสะท้อนความคิดเห็นจากผู้เรียนและผู้สอนเพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.5. สร้างภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของหลักสูตร ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์หลักสูตร ส่งเสริมให้หลักสูตรเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และผลักดันให้เป็นที่ยอมรับในเชิงวิชาการและการปฏิบัติจริง

2. บทบาทผู้สอน ผู้สอนในหลักสูตรระยะสั้นนี้รวมถึงครูอาสาชาวจีนที่เข้าร่วมโครงการมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายโดยเฉพาะในหลักสูตรที่เน้นการพูดและการสื่อสารจริงในชีวิตประจำวัน บทบาทหน้าที่ของผู้สอนสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน ดังนี้:

2.1. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับระดับภาษาของผู้เรียน และตอบโจทย์เป้าหมายด้านการสื่อสาร เช่น บทบาทสมมติ (role-play), การจำลองสถานการณ์ (simulation), เกมภาษา และการสนทนาแบบกลุ่มย่อย

2.2. จัดการชั้นเรียนอย่างยืดหยุ่นและกระตุ้นผู้เรียน

ต้องสามารถปรับการสอนให้เข้ากับผู้เรียนในแต่ละกลุ่มได้ดี พร้อมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการพูด กล้าแสดงออก และรู้สึกสนุกกับการเรียน เช่น การใช้คำชมเชย หรือเทคนิค ice-breaking

2.3. ประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้

ผู้สอนมีหน้าที่ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนทั้งแบบไม่เป็นทางการและเป็นทางการ เช่น การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน การให้คะแนนจากกิจกรรมกลุ่ม และการประเมินตนเองของผู้เรียน พร้อมสะท้อนผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ

2.4. เป็นผู้นำทางวัฒนธรรม

เนื่องจากการเรียนภาษาจีนเกี่ยวข้องกับบริบททางวัฒนธรรม ผู้สอนจึงต้องสอดแทรกความเข้าใจด้านวัฒนธรรมจีนในการเรียนรู้ เช่น การใช้คำทักทาย การให้ของขวัญ หรือมารยาทในการสนทนา

2.5. ประสานงานและทำงานร่วมกับทีมบริหารหลักสูตร

ผู้สอนต้องสื่อสารอย่างใกล้ชิดกับผู้บริหารหลักสูตร เพื่อรายงานปัญหา ปรับปรุงแผนการสอน และร่วมวางแผนกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ เช่น งานแสดงผลงานปลายคอร์ส

3. บทบาทผู้เรียน ผู้เรียนในหลักสูตรภาษาจีนระยะสั้นมีบทบาทเป็น "ผู้เรียนรู้เชิงรุก" (Active Learner) ซึ่งต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างเต็มที่ โดยหน้าที่ของผู้เรียนมีดังนี้:

3.1. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนอย่างต่อเนื่องและตรงเวลา ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตรงเวลา และเตรียมความพร้อมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละวัน

3.2. มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องกล้าแสดงออก กล้าพูด กล้าซักถาม และร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การพูดหน้าชั้น การเล่นบทบาทสมมติ และการทำงานกลุ่ม เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีน

3.3. เปิดใจเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ผู้เรียนควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ พร้อมเปิดรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ มีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ และสามารถปรับตัวต่อรูปแบบการสอนที่เน้นกิจกรรมและการลงมือปฏิบัติจริง

3.4. สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนมีหน้าที่ประเมินตนเองหลังจากแต่ละกิจกรรมหรือแต่ละบทเรียน ทั้งด้านการใช้ภาษา ความเข้าใจ และความมั่นใจในการสื่อสาร เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาต่อไป 5. ร่วมมือและเคารพผู้อื่นในการเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนภาษามักอยู่ในรูปแบบกลุ่มหรือคู่ ผู้เรียนต้องให้ความร่วมมือกับเพื่อนในชั้นเรียน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีร่วมกัน

4. บทบาทของทีมงานฝ่ายสนับสนุนในการบริหารจัดการโครงการ นอกจากผู้บริหารหลักสูตร ผู้สอน และผู้เรียนแล้ว ยังมีทีมงานฝ่ายสนับสนุนที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะในด้านการเก็บข้อมูล การสื่อสาร และการสะท้อนผลการเรียนรู้ ซึ่งมีหน้าที่หลักดังนี้:

4.1. ทีมงานเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย มีหน้าที่วางแผนและดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียน และการบันทึกผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปวิเคราะห์และพัฒนาเนื้อหาวิชาการของหลักสูตรต่อไป

4.2. ทีมบันทึกภาพและวิดีโอกิจกรรม ทำหน้าที่บันทึกภาพนิ่งและวิดีโอในระหว่างการเรียนรู้ การสอน กิจกรรมกลุ่ม และสถานการณ์จำลองต่าง ๆ เพื่อเก็บเป็นหลักฐานของกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งใช้สำหรับการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ สรุปผลโครงการ และสร้างความประทับใจให้แก่ผู้เข้าร่วม

4.3. ทีมติดต่อและเรียบเรียงเนื้อหา หลังจากการบันทึกภาพ ทีมนี้จะรับผิดชอบในการติดต่อวิดีโอและภาพกิจกรรมเพื่อจัดทำคลิปสรุปบทเรียน รวมถึงจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสะท้อนผลทั้งของผู้เรียนและผู้สอน เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

4.4. ทีมวิเคราะห์ผลสะท้อนการเรียนรู้ (Reflective Practice) มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งจากผู้เรียนและผู้สอน เช่น การเขียนบันทึกความรู้สึก แบบประเมินหลังเรียน หรือการพูดสะท้อนความคิด เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์และปรับปรุงแผนการสอน

4.5. ทีมสร้างบรรยากาศและความสุขในการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญในการ ทำให้ ทีมงาน ครู ผู้ช่วยสอน ผู้จัดทำหลักสูตรได้เกิดแรงบันดาลใจจุดประกายความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียน เช่น การจัดมุมกิจกรรมเสริม บอร์ดเกมส์เพื่อฝึกการใช้ภาษาจีน เพื่อสร้างความรู้สึกละเลาะ สนุกสนาน และให้ผู้เรียน รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการอย่างแท้จริง

ปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้หลักสูตรภาษาจีนระยะสั้นประสบความสำเร็จ ได้แก่ การออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่น และตอบโจทย์ผู้เรียน การมีทีมงานที่ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างบรรยากาศการเรียนที่สนุกสนาน มีความสุข และไม่กดดัน รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในทุกมิติทั้งด้านภาษา ทักษะการสื่อสาร และความเข้าใจ ในวัฒนธรรมจีน หลักสูตรนี้จึงมีความหวังว่าพร้อมเปิดใช้อย่างเป็นทางการ และมีศักยภาพในการเป็นต้นแบบที่ได้รับการยอมรับในอนาคต

แบบวัดประเมินผลการทำกิจกรรมของผู้เรียน

วัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาจีนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในหลักสูตร เช่น กิจกรรมหลักๆที่จัดทำขึ้นเพื่อประเมินวัดผลผู้เรียนในทุกบทเรียนในแต่ละสัปดาห์ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) ทดสอบการฟังทำายบท การตอบคำถามช่วงอาสาจีนชวนคุย การใช้ภาษาจีนในสถานการณ์จำลอง โดยจะมีคะแนนเกณฑ์การประเมิน:3 คะแนน: ใช้ภาษาจีนได้ถูกต้องและเหมาะสมในสถานการณ์ 2 คะแนน: ใช้ภาษาจีนได้พอสมควร แต่ยังมีข้อผิดพลาดบางประการ 1 คะแนน: ใช้ภาษาจีนได้บ้าง แต่ยังต้องปรับปรุง 0 คะแนน: ใช้ภาษาจีนได้น้อยมากหรือไม่สามารถสื่อสารได้ และการเก็บบันทึกการความถี่ของผู้เรียนในการมาเข้าร่วมชั้นเรียนซึ่งความถี่ในการเข้าชั้นเรียนนั้นเป็นปัจจัยสำคัญสู่การพัฒนาทักษะภาษาจีนและแรงบันดาลใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาจีน ซึ่งมีระบบเสียง คำศัพท์ และรูปแบบประโยคเฉพาะตัว ความถี่ในการเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกครั้ง ถือเป็น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาในหลักสูตรระยะสั้นในรูปแบบการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และการสื่อสารจริงผ่านสถานการณ์จำลอง เมื่อผู้เรียนเข้าเรียนอย่างต่อเนื่อง จะได้รับการฝึกฝนทักษะทางภาษาจีนอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้เกิดการจดจำ การเชื่อมโยงข้อมูล และการใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกครั้ง เช่น การพูดหน้าชั้น การทำงานกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ หรือกิจกรรมวัฒนธรรม ล้วนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ นำความรู้มาใช้จริง สร้างความมั่นใจ และลดความกลัวในการใช้ภาษาจีน ทำให้การเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอเป็น เกณฑ์สำคัญในการส่งเสริมแรงบันดาลใจ โดยสามารถนำมาใช้เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของการประเมินผล ทั้งในรูปแบบการให้คะแนนพฤติกรรม การมอบรางวัล หรือการสะท้อนผลความก้าวหน้าของผู้เรียนในช่วงต้นและปลายคอร์ส สิ่งเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต่อเนื่องในการเรียนรู้เห็นคุณค่าของการพัฒนาตนเอง และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีนอย่างจริงจังต่อไป

ตัวอย่างคำถาม แบบสอบถามต่างๆเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เรียนเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

1. คุณคิดว่าหลักสูตรนี้ช่วยพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนของคุณหรือไม่? (มาก / ปานกลาง / น้อย)
2. กิจกรรมใดที่คุณชื่นชอบมากที่สุด? ทำไม?
3. คุณรู้สึกว่าครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่เหมาะสมและเข้าใจง่ายหรือไม่? (มาก / ปานกลาง / น้อย)
4. คุณมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงหลักสูตรนี้หรือไม่?

แบบสัมภาษณ์ผู้เรียนวัตถุประสงค์เพื่อฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้เรียนเกี่ยวกับหลักสูตร

1. คุณรู้สึกอย่างไรกับการเรียนและกิจกรรมใน บทเรียนนี้ สัปดาห์นี้?
2. คุณคิดว่าหลักสูตรนี้ช่วยพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนของคุณอย่างไร?
3. คุณมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรนี้หรือไม่?

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินการของหลักสูตร

1. คุณคิดว่าผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้หรือไม่? (มาก / ปานกลาง / น้อย)
2. กิจกรรมใดที่คุณคิดว่าเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการพูดของผู้เรียน?
3. คุณพบอุปสรรคหรือปัญหาใดในการสอนในหลักสูตรนี้หรือไม่? หากมี โปรดระบุ
4. คุณมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงการสอนในหลักสูตรนี้หรือไม่?

แบบสัมภาษณ์ผู้สอนเพื่อรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินการของหลักสูตร

1. คุณคิดว่าผู้เรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้หรือไม่? (มาก / ปานกลาง / น้อย)
2. กิจกรรมใดที่คุณคิดว่าเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการพูดของผู้เรียน?
3. คุณพบอุปสรรคหรือปัญหาใดในการสอนในหลักสูตรนี้หรือไม่? หากมี โปรดระบุ
4. คุณมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงการสอนในหลักสูตรนี้หรือไม่?

หน้าที่หลักของแต่ละฝ่ายในการขับเคลื่อนหลักสูตร

1. ฝ่ายผู้บริหารหลักสูตรวางแผนภาพรวม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของหลักสูตร จัดสรรทรัพยากร อุปกรณ์ และบุคลากรอย่างมีระบบส่งเสริมการพัฒนาครูผู้สอนและติดตามความก้าวหน้าของโครงการและสื่อสารความสำเร็จ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและต่อยอดการพัฒนา

2. ฝ่ายผู้สอน มีหน้าที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพูดเป็นหลัก พร้อมทั้งการออกแบบจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม เช่น การจำลองสถานการณ์ การเล่นเกม บทบาท ฯลฯ กระทั่งการประเมินพัฒนาการรายบุคคล และปรับการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และเป็นผู้นำกระบวนการสะท้อนผลการเรียนรู้

3. ฝ่ายผู้เรียนมีหน้าที่หลักในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ มีความกระตือรือร้น และเปิดใจเรียนรู้ กล้าพูด กล้าทำกิจกรรม และตั้งเป้าหมายพัฒนาตนเอง ให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าในการพัฒนาหลักสูตรและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก

ผลการวิจัย

การศึกษาโครงการห้องเรียนทดลองภาษาจีนหลักสูตรระยะสั้น 12 สัปดาห์ พบว่าเป็นแบบจำลองการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลสูงในการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีนของผู้เรียน โดยระบอบองค์ประกอบความสำเร็จหลัก 5 ประการ ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่ใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ การเล่าเรื่องจากประสบการณ์ และการแข่งขันกลุ่มเพื่อนช่วยเพิ่มความมั่นใจในการสื่อสาร การเปลี่ยนบทบาทผู้สอนจากการถ่ายทอดความรู้เป็นการอำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาเฉพาะบุคคล การใช้สื่อการเรียนรู้สร้างสรรค์อย่างเกม บอร์ดเกม และสื่อเสียงที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การบริหารเวลาระยะ 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ที่รักษาความต่อเนื่องและป้องกันช่องว่าง

ทางความจำ และระบบประเมินผลแบบครอบคลุมที่สะท้อนพัฒนาการรอบด้าน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการบูรณาการทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ร่วมกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตั้งแต่ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ช่วยสอน ทีมสนับสนุน และผู้เรียนเอง ส่งผลให้โครงการดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทักษะภาษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ การออกแบบกระบวนการวิจัยที่สอดคล้องกับบริบทผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติได้ แบบจำลองนี้จึงเป็นต้นแบบการจัดการเรียนรู้ภาษากระยะสั้นที่มีความเป็นระบบและให้ผลลัพธ์ที่วัดได้ สามารถนำไปขยายผลใช้ในสถาบันการศึกษาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาจีนแล้วนั้นต้องการความเข้มข้น ในการเรียนรู้ การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและความต่อเนื่องในการฝึกฝน

ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนา

จากความคิดเห็นส่วนใหญ่ของผู้เรียน กิจกรรมและตัวแปรที่มีนัยสำคัญที่สามารถกระตุ้นการเรียนรู้ภาษาจีน ทักษะการพูดของหลักสูตรนี้ คือการใช้เกมส์ในรูปแบบต่างๆ ที่สอดคล้องกับบทเรียนองค์รวมเพื่อเป็นวิธีการที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคาดหวังให้มีการพัฒนาเกมส์การศึกษาที่เหมาะสมกับเนื้อหาประจำบท จนกระทั่งสามารถคิดค้น ออกแบบเกมส์ในหลักสูตรต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ต่อไป

สำหรับเนื้อหาหลักสูตรนี้ช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านการใช้สื่อสารแบบทั่วไป มีความเข้าใจและโต้ตอบได้ในชีวิตประจำวัน แต่อาจจะยังไม่สามารถใช้ได้ในสาขาวิชาชีพโดยตรงเพราะจะต้องมีคำศัพท์เฉพาะ แต่เป็นทักษะต่อไปที่จำเป็นต้องจัดหลักสูตรเฉพาะทางสำหรับสาขา สายงานนั้นๆ และจะพัฒนาได้ดีและเร็วขึ้น

สิ่งสำคัญของหลักสูตรหรือการเรียนรู้ภาษาจีนยังคงต้องใช้ความต่อเนื่อง การมีโอกาสได้ใช้บ่อย การเตรียมล่วงหน้าและการทบทวนหลังเรียนจบ

รูปแบบกิจกรรมทางหลักสูตรมีความครอบคลุมรอบด้านการใช้ชีวิตอยู่แล้วและมีการจัดค่ายเพื่อลงสนามฝึก จนกระทั่งได้สัมผัสจากสถานการณ์จริง ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่มีในบทเรียน จึงทำให้เห็นคุณค่าของการเรียนที่เน้นปรับใช้จริงและสามารถแก้ปัญหาได้

ข้อเสนอแนะจากครูผู้สอนได้เห็นว่าปัญหาการศึกษาการตอบคำถาม ทักษะความสร้างสรรค์ ระบบความคิด การเรียบเรียงความสำคัญของเนื้อหา ทักษะการฝึกจัดลำดับการตอบและการเล่าเรื่องที่ดี จำเป็นมากสำหรับหลักสูตรฟังพูดและเป็นทักษะพื้นฐานของการใช้ชีวิตรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

- Fan Liang.(2023).การศึกษาการเรียนการสอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครประเทศไทย.วารสารจีนศึกษา วิทยาลัยจีนศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.ปีที่ 2566.
- Weihao SunและXuming Yang. (2023). การวิจัยปัญหาและมาตรการแก้ไขในการสอนโปรแกรมการศึกษาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยไทย.วารสารวิชาการ ภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.ปีที่ 2566.
- Xue Meng.(2021). การวิจัยการพัฒนาการศึกษาภาษาจีนออนไลน์ในประเทศไทย.วารสารวิชาการ ภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.ปีที่ 2564.

Hongmian Fei. (2021). การวิจัยการพัฒนาทรัพยากรการสอนภาษาจีนในประเทศไทย. วารสารวิชาการ ภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.ปีที่ 2564.

วัชร บวรณสิงห์. (2544). การบริหารหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุวพิชญ์ ต้นตะพาน. (2560). แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาจีนหลักสูตรระยะสั้นสำหรับผู้ใหญ่.สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.

